

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felolós szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hird tésék a legmérsékeltébb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

Tisza beszéde.

Debreczen, márcz. 16.

(V.) Valóban politikai eseményszám-
ba ment a visszalépés óta hallgató volt mi-
niszterelnöknek hétfői beszéde.

A hatalmas, nagyszabású, Tisza ál-
lamférfi nagyságához teljesen méltó
beszéd alap gondolata volt a 67-iki ki-
egyezésnek a maga teljes tisztaságában
való megvédelmezése — s az ezt támadó
ellenzéki érvek alaptalanságának kimu-
tatása.

Mindenekelőtt kifejtette álláspontját
nyugodtan és tárgyilagosan ezzel a ki-
egyezéssel szemben, s ennek létrejöttére
rövid történelmi visszapillantást vetve a
lelke mélyében gyökerező meggyőződés-
sel szállt sikra Deák, Andrássy és Eöt-
vös nagy alkotása mellett.

S ha valaki, úgy bizonyára ez a
férfi: Tisza Kálmán méltó arra, hogy
ezeknek a történelmünk nagyjainak in-
tenciói az igazságnak megfelelően védel-
mezze. Ez a férfi — ki őszintén s nyíltan
kimondta, hogy nincsenek semmiféle ha-
talmi aspirációi, s nem vágyik egyébre
mint hogy hazafiúi kötelességeit nyugodt
helyzetben, a kormányzói gondoktól
megszabadulva, teljesítse — ez a fér-
fi kit semmiféle hatalmi érdek nem fe-
szélyezhet már meggyőződése őszinte
igaz nyilvánításában.

És érdekes volt azok bosszúsága a
kik örvendve várták, hogy Tisza mikor
veszi már le szegre akasztott elveit —
és látniok, hallaniok kellett, hogy Tisza
beszédében nyíltan s őszintén kijelentette,
hogy azokat az elveket és aspirációkat,
miket mint balközépi vezér vallott, már
rég nem osztja és nem is oszthatja, mert
annak idején kötelességének tartotta a
harcot abbahagyni, belátva hogy foly-
tatása a hazára csak káros lehetne.

De nem tudnának a mostani ellen-
zéki urak ilyen nemesen gondolkodni!

Tanulságos lecke volt sokaknak az
is, mikor Tisza elmondta, hogy hogy lett
a balközépből Deák művének fentartója
és ápolója, és hogy az oly sokszor sze-
lére hányt fuzio milyen nyílt és őszinte
nyilatkozatok alapján jött létre.

A volt miniszterelnök történelmi ér-
vekben gazdag, s az igaz meggyőződés
erejével ható beszédének még volt azon-
ban egy más kiválóan érdekes oldala is,
az, hogy Tisza őszinte szavai kétségbe-
vonhatlan igazságával jelentette ki, hogy

nem azért vonult vissza, hogy első alka-
lommal a hatalom gyeplőit ismét magá-
hoz ragadja, hanem visszalépett a veze-
téstől magára vállalt feladatai teljes meg-
oldása után, mert úgy látta, hogy a kor-
mányzás gondjait teljesen erős s meg-
bízható államférfi vállaira háríthatja át.

Kijelentette, hogy sem neki, sem
érdekében senkinek nincs szándokában
intrikákat szőni, mert ő semmi egyéb-
nem akar lenni, mint a szabadelvűpárt
egyszerű közkatonája aki tanácsát, szavai
értékét s évek hosszú során át megszü-
rődött tapasztalását mindig érvényesíteni
fogja ugyan ezután is hazája javára, bol-
dogságára — de hatalmi aspirációkat
egyáltalán nem táptál többé.

Valóságos profécziái kijelentésszerű
volt a nagy beszéd utolsó része, melyet
nem állhatunk meg, hogy egészében itt
ne reprodukáljunk:

„Én úgy tudom, hogy a magyar történelemben
máskor is voltak időszakok, mikor a jó hazafiak, a hig-
gadnak, a kik a körülményekkel és lehetőséggel számot
vetettek, aggodták a nemzeti tulságos aspiráció által elő-
idezhető veszélyektől. Ezeket följegyezte a történelem;
azokat a férfiakat, — a kik az akkori helyzet dacára
mégis honfium aggodalmaktól vezettetve, szembeszálltak a
tulsók vagyival, ma a történelem nagyoknak tartja, azo-
kat, a kik ezt nem tették, igen sokszor szelidebben, vagy
kevésbé szelidenitélte. De t. ház, ezeknek volt egy ment-
ségük, majdnem mondhatnám igazolásuk. Mikor azok törté-
tek, akkor a helyzetnél fogva tulságos nemzeti aspirációkkal
szembe nem volt más, mint a hatalom, mely a nemzet
jogait eltiporta, az alkotmányt elnyomta: ezek ment-
tők, ha nem akarták magukat annak a csakugyan akkor
valószínűséggel bíró gyanúnak kiténi, hogy azért ellen-
zik a nemzeti tulsó aspirációkat, mert bevallva vagy be-
nem vallva a nemzet alkotmánya elnyomóinak szolgálatá-
ban állanak, sőt még az az aggály is elhetett, lelkében,
hogy vajjon a nélkül, hogy ezt akarnák, habár a szerin-
tök veszélyes nemzeti aspirációkkal szállának is szem-
be, nemde önkénytelenül a másik rész, az alkotmány el-
tiprói javára dolgoznának. Ma ezen helyzet nincsen meg.
Magyarország életben levő alkotmánya az, a mely hátunk
mögött áll. Azon többséget, azokat a mérsékelt férfiakat,
a kik ilyenkor nem állnak föl annak védelmére, sem sa-
ját lelkiismeretük, sem a történelem felmenteni nem
fogja soha.”

Hát azt a kisebbséget, mely párt-
céljainak alárendeli az ország érdekeit
— fel fogja e valaha menteni saját lel-
kiismeretük, ha eredménytelen küzdelmeik
kudarca után magukba fognak szállni?
Aligha.

Belföld.

Az ev. ref. zsinat értekezletén tegnap
a papválasztási törvényjavas-
latok vitattattak elvi szem-
zontból. Szász Domokos püspök majd egy
óráig tartó indokolással adott kifejezést azon
kivánságának, hogy a papválasztásnál azon ki-
jelölési rendszer továbbra is fentartassék. — A
többség azonban a törvényjavaslat eredeti szö-
vegét, mely szerint a kijelölési rendszer elejté-
tik, fogadja el. Tisza Lajos gróf a dunánin-
neni kerület határozata alapján azt a kérdést
veti fel: ha nem lenne-e célszerűbb a lelkesi

vizsgák vezetésére a minősítési egységesítés
céljából egy közös lelkes-vizsgálóbizottságot
állítani fel? Ez indítvány a mellette és ellene
történt felszólalás után a nyit ülés eldöntésére
hagyatott. Kiss Albert azon kérdést veti fel,
nem volna-e már itt az ideje, hogy a lelke-
szek a kor követelményének megfelelő díja-
zásban részesíttessenek s ily célból legalább a
lelkesi fizetés minimuma megállapíttassék? Töb-
bek felszólalása után abban lett a megállapo-
dás, hogy addig is, míg ez ügy a zsinaton
nyilván tárgyalható lenne: az ág. ev. egyház
küldötteivel együtt tanácskozva megválasztott
küldöttség e fontos kérdést is tegye megbeszé-
lés tárgyává s ily módon a nyilvános tárgyalás
időjére készítse el.

A képviselőház válaszfelirati vitájának to-
vábbi folyamán az ellenzék részéről többen
válaszolni szándékoznak Tisza Kálmán hétfői
beszédére. — Nevezetesen a függetlenségi párt
részéről — mint hislik — Polonyi Géza, a
nemzeti párt tagjai közül Horánszky
Nándor készül hosszasan foglalkozni e be-
széddel. A szabadelvű párt is még több szóno-
kot fog a vitában sorompóba állítani és pedig
Jókai Mórt, gr. Andrássy Gyulát, az
új képviselők közül Rudnay Bélát stb. A
ház válaszfelirati vitája a legjobb esetben is
csak szombaton fog véget érni.

A képviselőház bírálóbizottságai. Az I.
bírálóbizottság — mely 22-én tartja ülését —
Hock János nemzetipárti képviselő mandá-
tuma ellen beadott kérvényt fogja tárgyalni A
II. bírálóbizottság 31-én tart ülést, mely alka-
lommal Pulszky Agost szabadelvű párti
képviselelő megválasztása ellen beadott kérvényt
veszi tárgyalás alá. Ugyanezen bizottság ápril
4-én Ábrányi Kornél nemzetipárti képviselő
elleni kérvényt bírálja meg. A III. bírálóbi-
zottság, a melyhez Atzél Béla báró szabad-
elvű párti képviselő mandátumát tették át,
kinek választását azért támadták meg, mert
állítólag nem választó, e hó 28-án tart ülést. A
IV. bíráló bizottság e hó 29-én veszi tárgyalás
alá Purgly János nemzetipárti képviselő
választási ügyét. A IX. bíráló bizottság e hó
25-én ülést tart, a melyen Thold Dániel füg-
getlenségi párti mandátuma elleni kérvényt fogja
tárgyalni.

A sommás eljárásról szóló törvényjavas-
latot hosszú készülődés után hétfőn végre a
ház asztalára tette az igazságügyminiszter. Az
új törvényjavaslat, a mely három czimben a
járásbíróságok előtti eljárást, a főlebbvitelt és
az átmeneti intézkedéseket tárgyalja 221 szakasz
ra oszlik.

A házassági jog kodifikálása ügyében
összehívott enquette hétfőn flytatta tanácsko-
zásait Szilágyi Dezső igazságügyminiszter el-
nöklete alatt.

Külföld.

Szerb'a csatlakozása Oroszországhoz. Ne-
hány pétervári újság arról értesül, hogy Szer-

bia, Milán királytól most már végképpen megszabadulva, nem sokára Oroszországhoz fog csatlakozni.

Merénylet a csár ellen. A bécsi bürzén tegnapelőtt az esti órákban híre terjedt hogy az orosz csár ellen merényletet követtek el. A hírt azonban eddig még nem erősítették meg.

Fenyegedett bolgár miniszterek Az orosz félhivatalos Reichsrespondenznek jelentik Szófiából, hogy ott márcz. 27-ike alkalmából rendkívüli elővigyázati intézkedéseket tesznek. Tavaly ezen a napon követték el a Belsev elleni merényletet s attól tartanak, hogy az idén újabb merényleteket fognak elkövetni. Sztambulot ismételve intették, hogy ezen a napon ne távozzék hazulról, azonban Sztambul kijelentette, hogy ezen a napon összes minisztertertsáival részt fog venni a meggyilkolt Belsev emlékére tartandó rekviemen; hadd lássák a forradalmárok, hogy a bolgár kormánynak van bátorsága.

A valutarendezés és közgazdasági érdekeink.

Debreczen, március 16.

Közgazdasági föllendülésünk s megszilárdult állami hitelünk, mely a gondviselés különös kedvezése folytán az osztrák-magyar monarchia mindkét államában egyaránt kedvezőleg alakult, meghozta végre azon rég óhajtott pillanatot melyben az adás vevésünk közvetítőjének, a hagyományos gyanúsá lett osztrák értékek végre világforgalmi hatálylyal bíró teljes értékű pénzzé való átalakítása lehetővé vált.

A közvagyonsodás, az egyensúly a háztartásban, az államhitelezés megszilárdulása azonban — bár megteremtésük egy negyedszázad áldozattal és fáradtságos küzdelmébe került a kormánynak úgy, mint a nemzetnek — a kilátásba vett nagy műveleteknek csak a lehetőségét adta meg; a megoldás maga részben ismeretlen nehézségek s kivétele módozataiban ismét kiszámíthatatlan következményekkel jár, mely körülmény legjobban kitűnt az ankét tanácskozásoknál, hol — bármily összhangzó voltak is némely pontban a nézetek, egyes részletekben kiváló szakértői oly ellentétes véleményeket hangoztattak, hogy szinte aggodalmat keltő rá gondolkunk, vajon a döntő körök bölcsessége fogja-e eltalálni azon utat-módot, mely minden veszélyes károsodástól megóv bennünket.

Magyarországnak eddig, sőt most nincs pénze a szó szorosabb értelmében, csak hiteljegy, melynek a valódi pénzhez mért bece

tisztán államhiteletől, produktivitásának fokától, különösen pedig azon kapcsolat szilárdsága és állandóságától függ, mely az országot az őszmonarchiához csatolja. Ezen hiteljegyek értékének fluktuációja a világforgalom által Bécs közvetítése és befolyásával történt; az ottani pénzvillág vette szimultán s vette hasznát minden újabb változásnak, saját hozzájárulásával nyomta, vagy emelte saját érdekében azon a piacon melyet Magyarország rovására teljesen dominált. Mivel továbbá pénzünknek világ forgalmi hatálya sem volt, nem tudunk tengerentúli kereskedelmet teremteni; Ausztria közvetítésével adtuk és vásároltuk mindent. Innen magyarázható, hogy magyar befolyásnak kellett előbb érvényesülnie, míg Ausztriában is odáig érlelődtek a dolgok hogy hajlandóság mutatkozott a kiegyezési törvény ama pontjának végrehajtására, mely a valuta szabályozást rendeli.

Nincs tehát kétség az iránt, hogy a valutarendezés ráuk, különösen magyarokra nézve nem csak gazdaságilag fontos, hanem közgazdasági és politikai függetlenségünk tekintetéből valóssággal életkérdés.

Március 15-iki ünnepélyek.

Debreczen város közönsége méltóan és impozánsul ülte meg a szabadság nagy napját március 15-ikét. Ugy az ifjuság, mint a polgárság excellált abban, jelül annak, hogy a hazafiság lángja fennen lobog.

A közönség délután 1/3 órakor gyülekezett a kollegium óriási udvarára, csaknem teljesen megtöltve azt, míg a folyosók a földszinten és a két emeleten teljesen tömve voltak s a közönség között örvendetesen nagy számban jelentek meg hölgyek is.

Az udvar északi részén csinos tribün volt felállítva és feldíszítve zászlókkal. E köré csoportosultak az ünnepély rendezői, a főiskolai kántus és az 1848—49-iki honvédek zászlóik alatt.

Az ünnepély 3 órakor vette kezdetét, mikor is megjelent a tribünön Nagy Kálmán harmadéves jógász és megrázó, hatalmas hangon elszavallta Petőfi „Élet vagy halál“ című remek költeményét. A szavallót többször szakította félbe viharos éljenzés nemcsak, hanem a meny is többször beledörgött a szavallatba, mintha helyeselné. Ez volt az idén az első menydörgés. A szavallatot viharosan megtapsolták.

Erre a főiskolai kántus elénekelt a Hymnust, melyet az óriási, 5 ezer főre tehető közönség együtt énekelt vele.

Az ének elhangzása után J á n o s s y

Zoltán theologus esküdtfelügyelő foglalta el az emelvényt és hatásos beszédben rajzolta a márcziusi napok történetét, annak dicsőségét. Ezt jó tudni — ugymond — mert azok a bonngó felhők melyek most egünket fedik, feljöhetnek más alakban is hazánk ezére. A bolyongó felhők ezt csakugyan meghívásnak vették s hogy a márczius 15-ike az elsőhöz hasonló legyen s ne hiába viselje a „parupli-foradalom“ nevet, most is megereedt az eső. A szónok és a közönség nem is hederített rá. Ekkor a felhők elkezdtek a j e g e t ontani, még pedig jó nagy darabokban. A közönség nagy része ezt már nem állotta ki és befutott a kollegium folyosóiba. Csak a szónokot, a főiskolai kántust és az ifjuságot nem alterálta a jégese, a szónok ennek vaskoló zaját is tudórgó hangon folytatta szónoklatát egy föléje tartott esernyő alatt. A jégese mihamar elállt s a vihar elvonuln látszott, mire a közönség újra vissza tért a tribün elé. Azonban az eső újra nagyon neki eredt, de most már nem hallgattak rá, csak a szónokra, a ki bőrig ázva befejezte szónoklatát a közönség viharos éljenzése között.

Ezután a kántus mit sem törődve az esővel, elénekelt Eötvös József báró „Bucsu“-ját, majd pedig utána a „Tapra magyart“, melynek elhangzásával az ünnepély e része véget ért.

Az eső elállott s a közönség kezdte elhagyni a kollegiumot. Ekkor látszott csak meg, minő nagy számban voltak jelen. A kollegium két kapuja háromnegyed óráig ontotta őket, míg mindenki ki tudott jutni.

A közönség bátrabb része előzönlötte a kollegium kertét a nagy sár daczára is, míg a többiek a kert közelében s a nagytemplom folyosóján foglaltak helyet.

A kollegiumi kert oroszlányáról Diószeghy Mihály senior intézett a közönséghez szép beszédet, mely szintén nagy hatást tett.

A beszéd elhangzása után a főiskolai kántus elénekelt a „Szózatot“, mire a szép ünnepély befejezést nyert.

Este az ünnepély rendezői, a főiskolai ifjuság nagyjai sükebb körű banketet rendeztek Wéber Izidor vendéglőjében.

A debreczeni keresk. akadémia ifjusága is kegyeletteljesen ülte meg márczius 15. ünnepét. Délelőtt 10 órakor a keresk. akadémia tanári karának jelenlétében az ifjusági dalkör és zenekar köremüködésével folyt le az ünnepély.

B e k e Károlynak az önképző-kör elnökének szép megnyitó beszéde után a dalkör a

A „Debreczeni Ellenör“ tárczája.

Az idealista.

(Elbesz. Ics.)

Folytatás.

Vértesi Gyulától.

Egyszerre csak, mintha valami vasmarok szorítását érezném a szívemen, eszembe jut egy sötét gondolat.

Hátha már választott az a leány, hátha már a Nyisnyaié?

Nem lehet azt a leverő fájdalmat leírni, melyet ez a gondolat ébresztett bennem.

A vig. ünnepi hangulatu közönség zsi-vaja, a fel-felhangzó nevetés, a khaoszsza olvadó hangzavar bántott, sértett, Igyekeztem kifelé az embertömegből, hogy mentül előbb magam legyek odakint az erdőben.

— Ni, hogy lökdösődik ez a komédiás! — hallottam itt-ott a hátam mögött. De bántam is én, csak hogy kiérhettem közülök.

Odakint azután, az erdő első, emberektől tiszta, csendes helyén, ledőltem a sarjadzó puha fűre s a mint elgondolkoztam Mariról, nem is tudva tisztán, hogy miért, egyszerre csak éreztem, mennyire nagyon, de nagyon sajnálom én Marit. Mintha testvérem lett volna, a kit nagyon

szerettem, s a kit azután elszakítottak tőlem s elvittek messze messzire.

V.

Egyszerre csak léptek zaját hallom, s halom a nevemet.

Ott állt előttem Nyisnyai Kázmér. Elmondta, hogy ő is azért jár erre, mert kerülni akarja az embereket. Ki nem állhatja új ruháikat, buta, vigyorgó pozáikat. S azután egész udvariasan örömet fejezte ki a fölött, hogy velem találkozott.

— Ön más, mint a többi emberek — mondá. — nem olyan léha, hiu gondolkozásu.

Jól végig néztem rajta. Kihívó, szinte arczatlan modora mintha eltűnt volna s arczán sem láttam azt a gunyos, önhitt vonást, mely különben szép arczát egészen elrutította.

— Ugy-e csodálkozik, — folytatá, — hogy ebből az elbizakodott fráterből milyen szelid ember lett? Megbűntetett az isten, a miért annyit gunyolódtam az ön idealizmusa fölött. Boszantóan ostoba módon bele szerettem valakibe.

Elmondta azután, hogy az a valaki Horgay Mariska. Meg sem álmodta volna, — mondá, — hogy egy színésznőt máskép is lehessen szeretni, mint ő szokta. Elmondta, hogy ez a leány megjette szívét, lelkét; hogy ő, a hires szeladon, mikor látja azt az angyalarczot, rá sem gondol

a birhatására, csak nézi, bámulja, mint az ajtatos hívő a madonnaképet.

— Néha igazán úgy érzem magam, mintha valami gimnazista gyerek lennék! Es az a leány, ha van esze, csak nevet, kaczaghat rajtam!

Boszusan toppantott a lábával s ajkait összeharapta. Azután újra elkezdett róla beszélni, tele szelidséggel, tele gyöngédséggel.

Hallgattam, hallgattam s az egész lelke-men jól eső gyönyör hangulata áradt szét.

Hát nem volt ezé az emberé! Hát méltó arra hogy szeressem szívem egész szerelmével, lelke-men egész hevével.

Te jó, te drága! bocsáss meg, hogy gondolatban is vétkeztem ellened!

VI.

A mitől mindig félttem s a mi után lelke-men, szívem mégis olyan epedve áhitozott, be-következett. Hiába akarnám lebeszélni magamat, hiába tagadom önmagam előtt: szerelmes vagyok Mariskába.

Édes istenem, milyen más érzés ez, mint a mit más leányokkal szemben éreztem eddig. Volt viszonyom nekem is, mit is tagadnám, de hogy a szívemnek azokba beleszólása lett volna, azt sohasem éreztem. Úzött a vér, alkalmat keresett a vágy, ennyi volt az egész.

És most, mikor el-elnézem ezt a bájos gyermeket, csendes a vérem, mint a pihenő tó,

szózatot énekelte. Lindenföld Ede a Talpra Magyar, Martinek Ferencz Tóth Kálmán: Előre című költeményét. Ellenbogen pedig Vörösmarty „Egy főrangú hölgyhöz” című költeményét szavalta, Végül az akadémia ifj. zenekara egy szép indulót játszott.

Az ünnepélyt Dr. Szántó Sámuel önképző-köri tanár-elnök rekesztette be rövid, magvas beszédben méltatván a márczius 15-ike jelentőségét, mintaképpül állítván az ifjuság elé a magyar hazafias ifjuságát. Az ünnepélyen szép számú közönség vett részt.

*

Igen szép ünnepély volt a kereskedő ifjuság önképző és segélyző egylete által rendezett ünnepély is. A Csanak-házban levő körhelyiségeket szépszámu közönség töltötte meg.

Lichtenstein József elnöki megnyitójában vázolta e nap nagy jelentőségét s az ünnepélyt megnyitottnak nyilvánította.

A kör dalárdája ezután a „Szózatot” énekelte el igen szépen, melyet a közönség megtapsolt.

Ezután dr. Szántó Sámuel kereskedelmi akadémiai tanár magas színvonalon álló felolvasása következett márczius 15-ikéről, melyet két részben lapunk közölni fog.

Szánthónak zajosán megtapsolt felolvasása után Glück Antal egyleti titkár szavalta el Hirsch Nándornak ez alkalomra írott költeményét a „Kossuth csillagát,” mely szintén nagy hatást kellett.

A szép ünnepélyt a dalárda által elénekelte „Talpra magyar” zárta be, mire a közönség elhagyta a kör helyiségeit.

Este a Bika alsó éttermében gyűltek össze banketre, melyen 60 teríték volt. Természetesen az áldomás sem maradt el.

Glück Antal egyleti titkár felköszöntötte Szántó Sámuel kereskedelmi akadémia tanárt, a ki magas színvonalon álló felolvasásával szerencsétlente az egyletet. Szántó Sámuel felköszöntőt mondott a nagy napért, és a minden szépért jóért lelkesülő kereskedő ifjuságért. Donáth Ferencz Hirsch Nándort, az alkalmi költemény szerzőjét köszöntötte fel.

A társaság éjjel után 1 óráig maradt együtt, kedélyesen mulatva s a kedélyesség emeléséhez nagyban hozzájárultak a Fehér Doli vendéglős által kiszolgált finom ételek és itások.

*

Az 1848/49-diki honvédegylet bálla' üte meg márczius 15-ikének emlékét. Ez a bál a Margit-füdő dísztermében zajlott le. A terem zsúfolásig megtelt, úgy, hogy az első kormányartszáz pár

tánczolta. A polgárság egészen reggelig mulatott kedélyesen és fesztelenül.

*

Este a színházban diszeloadás volt. Bánk Bánt adták csekély számú közönség jelenlétében. Bátorly Ilona mint Melinda, virág és babér koszorút kapott. Bár a darabot jól meghuzták, Peterly mint Bánk, Hegedüs mint Tiborc, továbbá Rónaszékyné és Kiss Irén, a kik igen szépen néztek ki, tapsokat kaptak.

Márczius 15.*

Minden évben, a midőn az enyhébb fuvalom új életre int, a midőn hosszú dermesztő tél után a természet levetni készül jégverte bilincseit és a félig hóval borított mezőkön a tavasz előhírnökeiként az első hóvirágok, jázminok vetik föl tejeckéiket: ugyanakkor hazánk ifjuságát szent ihlett szállja meg, keblét sajátos érzelem fogja el és szívéből a legnemesebb virágok fakadoznak — a kegyelet, a megemlékezés virágai. Magyarország ifjusága kegyelettel üli meg a mai napot, hálával emlékezik meg azokról a lángelkű férfiakról, kiknek neve eme szent nap emlékéhez van füzve, kiknek bátorsága és rendithetlen hazaszeretete a márczius 15-ét, a nemzeti ünnepnapok sorába emelte. Hiszen márczius 15-ike is első hajtsa, első rügyfakadása volt a szabadságnak, első virága a hosszas, elszánt küzdelemnek. Csodá-e tehát, ha ezen első virágot azok tartják a legnagyobb becsben, kik maguk is nemzetünknek reményei, virágai.

Márczius 15-ike — bátran merem állítani — első sorban az ifjuság ünnepe. Hiszen egy csapat elszánt, bátor ifju volt az, mely megkezdte a véremléki forradalmat, az ő érdemök, hogy egy nap alatt kivívták mindazt, a miután ezerek ajka epedve sóvárgott és joggal mondhatta róluk Koszorus költőnk Petőfi Sándor — e napok egyik kiváló hőse —: „Nagyapaink és apáink míg egy század elhaladt, nem tevének annyit, mint mi huszonnégy óra alatt.”

Es az ifjuság, mely ama napok emlékét örökre szívébe zárta, mely ama napok dicső eszméiért még mindig lelkesedik, hevül leginkább bizonyítja, hogy ama nemes 1848-diki ifjuságnak méltó utóda, hogy azoknak örökét híven és tisztán megtartotta. De ama mindinkább fokozódó kegyelet, mely évről évre jobban magával ragadja az egész nemzetet, azt is bizonyítja, hogy az ő harcuk szent és igaz volt

* Felolvasta dr. Szántó Sámuel kereskedelmi akadémiai tanár a kereskedő ifjak önképző együletének márczius 15-iki emlékünnepélyén.

az általuk hangoztatott eszmék, ha ideig óráig a nyers erő, a durva hatalom elnyomta is, diadalra jutottak. A szabadság egyenlőség és testvériség eszméje egy ideig el volt ugyan temelve de a korszszellem két évtized múltán már is megnyitotta szellemi sirjákat, hogy feltámadásukkal fényesen bizonyítsák az igaz eszmék halhatatlanságát,

„Magyar történet muzsája” kiált föl Petőfi
Vésd soká nyugodott;
Vedd föl azt s örök tábládra
Vésd föl azt a nagy napot

Hogy a márcziusi napok nagy jelentőségét megérthessük mellőzhetetlen hogy ha csak röviden is, vázoljam ama nagy korszakot melyet Magyarország reformkorszakának, szoktak nevezni. A nemzetek történetében határkövekül szolgálnak ama nagy események, melyek akár politikai akár társadalmi tekintetben nagyobb átalakulást idéznek elő. Magyarország reformkorszaka hazánkat politikailag és társadalmilag átalakította egy varázsütésre a századokkal elmaradt országot politikailag érette tette, a nagy események megszülték a nagy férfiakat, legió számra keltek a hősök, hogy a nemzetnek segítségére legyenek az átalakulás küzdelmeiben.

Napoleon bukása után dermesztő politikai álomba merült egész Európa, a Metternich által alkotott szent szövetség tagjai, melyhez majdnem egész Európa fejedelmei csatlakoztak, kínos aggodalommal ügyeltek, hogy az álomba merült népek öntudatát ne ébredjenek. S ha a nemzetek jogaik tudatában még is emberi jogikat követelni merészelték ha az egyes népek szabadságukért fegyverre mertek kelni, a szent szövetség seregei rögtön elfojtottak minden szabadabb mozgalmat, mert hiszen az volt az elv, hogy a polgárnak első kötelessége csend és nyugalom, azt semmi körülmények között megzavarni nem szabad.

Magyarországban a politikai élet szintén teljesen szünetelt, jobbaink kétségbe esve néztek a jövő elé és csak egy kicsiny, elszánt csapat — a költőket értem — próbálta lelkesíteni majd fenyegető szavaival a lethargiát megtörni. Ekkor állott elő nemzetünk első ébresztője, a ki csüggedést nem ismerve először merete a nagy jóságát hangoztatni: Magyarország nem volt, hanem lesz. Ki ne ismerné Széchenyi sokoldalú munkásságát? ki ne tudná mit köszönünk neki, a legnagyobb magyarnak. Mint gondos kertész hogy csemetéje törzsökös fává nőhessen jól előkészíti a talajt, megadja az élet feltételéhez szükséges kellékeket: Széchenyi is első sorban a nemzet gazdasági viszonyaira fektette a fő-

vágyat nem érzek birására, csak azt érzem, hogy nagyon, de nagyon jól esik őt láthatnom ruhája szélét érinthetnem, arra a helyre ülni, a honnan ő felkelt, azt a levegőt szivni, a mit ő sziv. Naphosszat el tudnék nézni azokba a mély tüzi tiszta fényű szemekbe, el tudnám hallgatni kis szája csacsogását, elnézni kis keze munkáját, mikor öltöget szorgalmasan.

Szegény édes anyám pirongat is eleget, hogy miért vagyok annyit távol hazulról. Azt hiszi, hogy korhelykedünk.

— Tanulj inkább fiam, — mondogatja szegény; — látod, belenyugodtam ebbe a pályába is, csak lássam, hogy haladni akarsz rajta. Ha bele se nézel szerepeidbe, nem játszhatod el jól azokat.

Bánom is én a szerepeket, és az egész színpadi dicsőséget, egy szava, egy mosolygása több nekem, mint az egész közönség zúgó tapsvihara.

VII.

Mint valami álomkép, úgy tűnik föl előttem az az egész mai nap. Csodálatos, kedves álomkép,

Ott ültünk a divánon egymás mellett. Egy tegnap este készített kis versemet olvastam fel neki az „Elmulasztott csókról.” Arról szölt, hogy milyen isten ellen való véték egy csókot is elmulasztani, mert elmúlik az élet, az ifjuság.

„És későn siratod
A csókot, melyet ajkad
Soha meg nem kapott.”

Amint olvastam a verset, arca egészen az enyémhez hajolt, selymes haja puha szálait arczomon éreztem, illatos meleg lehelete ajkamra szállt, és én olvastam:

„Az ajkaink közt nem volt,
Csak gondolatnyi tér,
De esztelen, bolondnak,
A sors kegye mit ér.”

— Volt az ilyen közel, akit meg nem csókolt? — kérdezte reszkető hangon, én pedig a gyönyörtől kábultan, félmámorban, tisztában sem lévén tulajdonképen azzal hogy mit teszek oda vontam magamhoz s ajkaink összeforrtak egy édes, hosszú csókban.

Ha visszaemlékezem erre a csókra, mondhatlan gyönyör érzete futja át egész testemet. És mikor az első csók után jött a második, a harmadik, mikor oda húzott magához, csókolta az arczomat, szememet, ajkamat, — édes istenem, mivel érdemeltem én meg töled ennyi boldogságot.

És milyen festeni való kép volt az a kipirult arczu angyal, mikor a karomból kibontakozva, nagy komolyan oda állott elé, s tetetett haraggal kérdőre vont:

— Hogy is mert maga engem megcsókolni?

Azután újra oda borult a nyakamba.

— Te édes, te drága!

Csak szegény anyám rontotta el a vacsoránál megint a kedvemet.

Elmondtam neki őszintén, bizalmasan az egész dolgot, azt híven, hogy örülni fog a fia boldogságának, — és mit csinált! Ugy beszélt arról a leányról, mint az utolsó komédiáról.

— Játszik az veled kedves fiam, — te pedig becsületes vagy ahhoz, hogy szintén játszani tudjál vele.

— Miért mondja ezt anyám? — kérdeztem tőle.

— Mert színész nő. Még ha igazán érez is, akkor is affektál. Ideig-óráig gyönyörködött ez az új viszony, azután ráum. Ha tudnám, hogy te is olyan könnyelmű fráter vagy, mint a többi, nem féltenelek; te is rá unna, ott hagyád és vége lenne mindennek. De a kit te egyszer megszeretsz, azt nem fogod elhagyni soha, tudom jól, hogy az apád természete van benned.

— Az van anyám és a kit egyszer megszerettem, arról nem mondom le, azt szeretni fogom mindig. Ezt mondtam meg neki, ezt írom ide, ezt írom a szívémbé. Abban igazad van, kedves anyám, hogy becsületesebb vagyok, mintsem játszani tudnék vele. Nem is tudok, nem is akarok. Becsületesen tiszta érzellemmel szeretek, nagyon, nagyon szeretek.

(Folyt. köv.)

sulyt hogy annak fenállását biztosítsa. Nem akar, ta a sikert kockáztatni mert az ő csemetéje drága becses, de valóban gyenge volt ez a magyar nemzet csemetéje. Hiszen neki kellett jóformán a nemzeti érzést e hazában fölkeltetni, ő volt az, a ki az egyesületi téren akarta a nemzet tagjait összehozni, hogy egymást megismerve, bennük az egymáshoz tartozás érzetét ébreszsze. Fáradhatlan munkájának első sikere, hogy a nemzet álamból fölébredt, kezdte érezni saját énjének becsét. De új eszmék keletkeztek és ha hazánkhoz, mint a gyuponttól távolabb, csak később érkeztek is a tovatérjedő hullámok, a nemzet azok jelentőségét fölfogta. Az 1830-ban Franciaországban kitört júliusi forradalom végig sepepte Európát, a bilincsekbe vert szabadság erősen csörtette lánczait, jelezni akarván, hogy azokat lerázza. A felülkerekedett reakció a felcsapott lángot csakhamar el tudta ugyan fojtani, de a nemzet megtudta és érezte, hogy joga van az élethez, a szabadsághoz. S ime ekkor jelent meg hazánk második támasza, ki mint lángoszlop messze bevilágítja az utat, mely a szabadsághoz vezet, és ez Kossuth Lajos.

Szónoklatának hata mával, tollának erejével magával ragadta a nemzetet. Kossuth népét első sorban szabadon akarta látni, Magyarország nem maradhatott el a Nyugattól, föleit az idő hangjai előtt nem foghatta be. Követelte népének a szabadságot tejes egészében, megakaszt nem ismerve bátran tárta fel a független szabad Magyarországot eszméjét, önálló ministeriummal, népképviselői alapon nyugvó országgyűléssel, egyenjogusított népével. Széchenyi aggódva nézte népszerűségének hanyatlását és Kossuth befolyásának rohamos növekedését. A gyors rohanásban veszélyt látott, féltette a gondtal ápolt csemetét.

Széchenyit és Kossuthot mint ellentéteket szokták egymással szemben állítani, én a kettőt mint két különböző kor képviselőit átom. Más ideája van az ifjunak, más a férfinak. Bámulatos és csudálatraméltó csak az, hogy a nemzet ily rövid idő alatt két ily nagy korszakot élt át. Széchenyi és Kossuth két különböző egyén volt, de mind a kettőben egy eszme élt és életök tartalma ugyanezen eszme fejlődésének két stadiuma volt. Mind a kettő egy azon célú tűzte ki maga elé: a feudális Magyarországnak modern állammá való átalakítását és a democraticus, jogegyenlőségen, egyenlő teherviselésen alapuló Magyarországot megteremtését. Találón jellemzi e viszonyt Grünwald Béla eme tragikus végű kiváló politikuskunk. Életök tartalma egy volt, Széchenyi a Kossuth kezdete; Kossuth a Széchenyiének folytatása. Széchenyi a saját eszméjét támadja meg Kossuthban és Kossuth Széchenyi eszméivel győzi le őt. Annaira egy a dicsőségek, hogy még Kossuth diadala is Széchenyi diadala és Kossuth azt az erőt, melylyel Széchenyit legyőzi, emek eszméiből meríti.

A világ események gyorsan gördöltek, az európai vulkan újból forogni kezdett, a kitérést megelőzni szokott rázkódás romba döntötte a régi korszak r o s k a d o z ó intézményeit is recsegeve, ropogva omlott össze Metternich hirhedt kormányrendszere, vele bukott maga Metternich is, ki Ausztria ügyeit Európa politikáját, félszázadig vezette. — A 16 éves ismét Franciaországból indult ki 48 február 24-én a forradalom Párisban kitört, Lajos Fülöp a polgár király trónja összeroskadt, Franciaországban kikiáltották a köztársaságot és újból vágig hangzott a jelszó: népszabadság.

A francia forradalom hatása alatt tette meg Kossuth márczius 3-án híres indítványát, mely a következő eseményekre oly nagy befolyással volt. Én arra szólitom fel a rendeket — mondá — emeljük fő politikánkat a körülmények színvonalára, merítsünk erőt a dynastia iránti hűség érzetéből, nagy körülményekhez illő nagyszerű határozottságra. A mult kor emberei egy két nap után sirba szállanak, de a Habsburg ház nagy reményű ivadéjára Ferencz József főherczegre, ki első fellépésekor a nemzet szeretetét magáévá tette egy fényes trónus öröksége vár, — mely erejét a szabad-ágból meríti. — Ezen beszéde képessé teszi megdöntő fontosságú indítványát, intézkedések a királyhoz felhat, melyben a rendek

egyrészt a független felelős magyar miniszterium kinevezését és az alkotmány megadását kéri, de másrészt saját alkotmányunk biztosítása érdekében, Ausztria részére is alkotmányt kíván. Az alsó tábla ezen indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta, de a főrendek megijedtek, István főherczeg nádor Bécsbe ment, hol a dynastia több tagjával a teendők fölött tanácskozott. Ámde márczius 13-án Bécsben is kitört a forradalom, márczius 14-én Metternich is megbukott és ennek hatása nálunk is felizgatta a kedélyeket. A főrendek a bécsi események hatása alatt márczius 14-én, magának főherczeg nádornak indítványára elfogadták a Kossuth által ajánlott fölirotot és elhatározták hogy márczius 15-én a nádor vezetése alatt egy országos küldöttség fogja azt a királynak átnyújtani. A küldöttség lelke maga Kossuth Lajos volt.

Mig Kossuthot az éppen akkor a szabad-ágot nyert bécsi lakosság örömrivalgással fogadta, azzal párhuzamosan Pesten is, a lelkesedés árja mind magasabb hullámokban emelkedett és „a legszilajabb hullámok dallamán-csendül fel Petőfi fényes szabadságdala: Talpra magyar.“

(Vége köv.)

Napi hírek.

— **A presbitereket megleh t-é sürgetni?** Érdekes vita színhelye volt vasárnap a debreczei ref. egyház gyűlésterme. Somogyi Pál főjegyző fel akarta olvasni az ügy hátrány jegyzéket 1891-ről. Némelyek felkiáltottak, hogy: nem szükséges felolvasni. Egyik buzgó presbiter tekintélyes ügyvéd azonban kívánta, hogy de bizony felolvassák. Fel is olvasta a főjegyző s kisült, hogy a presbiter ur sem tett eleget még két rendbeli megbízatásnak. Lón erre élénk derűtlenség. Ekkor egyik presbiter minden egyes hátrányban lévő ügyre nézve záros határidő alatti megsürgetést követelt, mert a scontról-vezetésnek csak így van értelme. Jeney Miklós azt mondja, hogy a scontrózt csak az újabb időben honosította meg a főjegyző pedanteriái menő ügybuzgalma; Ő a bizalmi jellegű presbiterséggel nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy azok, akik csupán az egyház-iránti szeretetből végeznek gyakran időbe, fáradságba kerülő megbízatásokat, záros határidő mellett megsürgettesenek. — Ezen felfogással szemben S i m o n f f y Imre és M é s z á r o s József úgy gondolkoznak, hogy a presbiterek, akik esküvel kötelezik el magukat az egyház érdekeinek szolgálatára, nem vehetik rossz néven, ha az egyház határidőt tűz ki a reájuk bizott és általuk elfogadott ügyek elintézésére. Ezt a nézetet osztotta a presbiterium nagy többsége, amikor kimondotta hogy a különböző küldöttségek és egyes presbiterek, a nekik kiosztott megbízatásoknak lehető rövid idő alatt tegyenek eleget.

— **Gyűjtés a felvidéki éhezők javára.** Hajdúvármegye b.ujvárosi járásának összes községeiben Ferenczy Elek főszolgabíró felhívására megindultak a gyűjtések a felvidéki éhező tótok javára. Leginkább élelmi szereket adakoz a jószívű lakosság. Egyek község lakossága jár elől legszebb példával. Egyeken a községi képviselő testület 100 forintot adott. Ezenkívül a lakosság körében már ötven hektoliter búzát és tengerit, fél métermázsza főzeléket, két méter mázsza szalonnát gyűjtöttek. A búzát, tengerit megörölve küldik el az inségeseknek. Újból szükségesnek tartjuk felhívni D e b r e c z e n város tekintetes t a n á c s á n a k figyelmét arra, hogy biztos tudomásunk szerint számos polgártársunk kész volna élelmi szereket adakozni az éhező tótoknak, ha a hatóság intézkednék, hogy vagy a rendőrség, vagy más hivatali közeg ezen élelmi szereket átvételére és továbbítására felhatalmaztának s erről a lakosság értesítették.

— **Telefon pözna a felsőleányiskolán.** A debreczei ref. egyháztanács nem engedte meg, hogy a Czegléd utca déli oldalán felállítandó második telefon-vezeték egyik oszlopát a vállalkozó a felsőleányisko a emeletes házának fedelén e helyezze. Erre a rendőrfőkapitányság ér-

tesítette a presbiteriumot, hogy a háztulajdonosok a miniszter által engedélyezett telefon huzalok vastartó oszlopainak házaikra való felállítását nem tilthatják meg. Már pedig engedélyezve van közigazgatási bejárás alapján a Czegléd utca déli oldalán lévő házak felett vezetendő telefon vonal is, amelynek egyik vastartója helyéül a felsőleányiskola van kifelölve. A presbiterium vasárnap elhatározta, hogy indokolt felterjesztéssel fog élni ezen intézkedés ellen a miniszterhez.

— **Debreczen város a bécsi magyar egy-letnek.** A bécsi magyar egylet azzal a kérelemmel fordult Debreczen város közönségéhez, hogy anyagi támogatást adjon a császári szék és fővárosban hazafias, nemzeti célokat szolgáló egyletnek. A jog és pénzügyi bizottság 100 frt. alapítvány tevést javasolja.

— **Vidéki előljárók vámentessége.** Szoboszló város tanácsa B. Ujváros és néhány szomszédos község előljárósága azzal a kérvénnyel fordult városunk tanácsához, hogy a Debreczenbe hivatalos ügyben jövő előljárók, hivatali közegek a sorompóknál ne fizessenek vámot. Mert eddig rendszeresen megvámolták azokat. A jog és pénzügyi bizottság tárgyalván ezeket a kérvényeket, kimutatta, hogy ha az előljárók eddig vámot fizettek, azt szabályellenesen szedték tőlük, mivel a közezeti vámtarifában benne van, hogy a hivatalos dologban járó előljárók vámentesek. Nines tehát szükség kivételes új intézkedésre, csak a jogérvényes szabályzatot kell megtartani.

— **Statistika a debreczeni adófizetőkről.** Pénteki számunkban közöltük, mennyi adót fizetett be Debreczen város közönsége 1891-ben. Lovassy Károly tb. tanácsnok ur szívesességéből ezuttal azt is közölhetjük, hogy a városunkra kivetett több mint fél millió forint állami egyenes adó az egyes adófizetők között mímódon oszlik meg. Száraznak látszó, de mégis tanul-ságos adatok ezek. A kereset adó II. osztályában fölyett föld, ház és tókek kamat járadék adót fizetnek az általános jóvedelmi pótdadó betudásával 10 frtig 1255-en, 30 frtig 1482-en 50 frtig 632-en, 100 frt 695-en, 200 frtig 472-en, 300 frtig 191-en, 400 frtig 82-en, 500 frtig 48-an, 600 frtig 34-en, 700 frtig 21-en, 800 frtig 15-en, 900 frtig 7-en, 1000 frtig 3-an, 1300 frtig 8-an, 1600 frtig 7-en, 2000 frtig 6-an, 2500 frtig 3-an, 3000 frtig 4-en, 3500-, 4500-, 5000-, 5500-, 6000-, 7000-, 10000-, 20000- és 60000 frtig (Debreczen város) 1—1 egyén vagy intézet. Összesen 4974 fizet Debreczenben II. osztályu kereseti adót. Az olyanok száma pedig, akik II. osztályu adót nem fizetnek (olyan iparosok, kereskedők, üzletemberek és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, akik — amelyek — Debreczenben házzal, föld-del nem bírnak), de III. oszt. kereseti adóval meg róva vannak, betudásával a pótdadónak, a — a következő: 10 frtig fizet 358, 30 frtig 531, 50 frtig 125, 100 frtig 165, 200 frtig 62, 300 frtig 14, 400 frtig 8, 500 frtig 2, 600 frtig 2, 1600-, 2000-, 2500 frtig 1—1, összesen 1270. — Kedvező jelenség, hogy mindkét kimutatásban felülmulja a 30 frtig fizetők száma a 10 frtig fizetők számát. Figyelemre méltó körülmény az is, hogy II. oszt. adófizetők osztályában a 100—1000 frt közt fizetők száma 1565, több mint akár a 10, akár a 30 frtig fizetők száma. 1000 frt adón felül fizető egyén, testület és vállalat is 40 van. A III. osztály adófizetők osztályában pedig a 100 frtnál nagyobb adót fizetők száma 256.

— **Romok alá temetett csendőrök.** Ilyen czimvel irtuk tegnap azt a megindító szerencsétlenséget, mely B.-Ujvárosban egy ember szörnyű halálával és két ember sulyos megsebesülésével végződött. Az eset megvizsgálása végett H a r s á n y i G u s z t á v törvényszéki bíró, dr. V a r g a Géza orvos és F e r e n c z y Elek főszolgabíró tegnap délután kiszállottak B.-Ujvárosra. Zavedzky András lovász felbonczolása feleslegesnek bizonyult. A reá zuhanó nehéz fedélütéstől rögtön meghalt a boldogtalan. Megállapították, hogy az élve megmenekült Leitner Sámuel és Egyed Vincze csendőrök

súlyos sérüléseket szenvedtek. Azt a tegnapi hírünket azonban, hogy az istálló, mely a Semsey Albert örökösének tulajdonát képezi rozszant, düledező épület volt, mely már nagyon rászorult a renoválásra, oda kell helyesbíteniünk az igazságnak megfelelőleg, hogy az istálló szilárd, téglafalu épület, melyet csak a múlt évben vettek újonatuj cserépfedél alá. — Csakugyan megfoghatatlan tehát, — hogyan következhetett be a katasztrófa. Ha valaki hibás — úgy mondják — aligha lehet ez más, mint az építőmester, aki rozsz és gyöngye szerkezettel állította fel a fedelet, melynek fái is egészen újak voltak. De ez a hír még bebizonyítására szorul. — Először a tűzfal bukott ki, az esőben s a csendőrök azért mentek fel a padlásra, hogy az ott felhalmozott szénát eltakarítsák a becsapó eső elől. — Zavedzkyt ma temették el nagy részvét mellett.

— A r. kath. elemi fiúiskola építése. A városi tanács al véleményezésére főlkért Jóság és pénzügyi bizottság tegnap Vértessy István főjegyző elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalta a r. kath. elemi fiúiskola építését, mely immár elodázhatatlanná vált. — A bizottság azt véleményezi, hogy ez a, 33000 frtba kerülő, egyemeletes és hat teremmel bíró iskola az iskolai alap terhére lenne felépítendő. Azonban az építési költségek megtérítendőek lennének az alapnak a jelenlegi fiúiskola értékesítéséből; esetleg a tőke kamatos kamatoztatása által lenne kiegészítendő a megcsontított alap. — Az iskola Varga utcza elején, a kegyesrendiektől iskola építési célra még 1877-ben megvásárolt telken épül.

— A Frőbei gyermekkert egyesület 1892. márczius 20-án d. e. 10 órakor tartja a rendes évi közgyűlést saját kerti helyiségében. Tárgy a szokott közgyűlési tárgyak s az új választás, melyre a tagok s az érdekeltek tisztelettel meghívhatnak. Dr. Bakoss Imre titkár.

— Helyreigazítás. Az izr. nőegylet báljáról hozott csevegésünkben Payer Béláné urnő helyett (szini tanodai növendék) Payer Józsefné urnő volt felemlítve, mit ezennel helyreigazítunk.

— A debreczeni „Munkás Dal-gylet“ 1892 évi márczius hó 19-én, szombaton. A „Margit“ Fürdő disztermében zászló-alapja javára Zsiga Józsi zenekara közreműködésével, táncczal egybekötött dalestélyt rendez Boros Lajos egyleti karnagy vezetése mellett a következő műsossal: 1. Dalünnepen Therntől. 2. Deres a fű Goll Jánostól. 3. A bárd Silchertől. 4. A kanyargó Lánytól. 5. Tihanyi Echo, férfi négyesre átírta Boros L. Belépti-díj személyenként 50 kr. Egyleti, alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. A szabadjegy 2 személyre érvényes. Felülfizetések köszönettel vétetnek s hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: Zech József urnál a „Rózsa-bokorhoz“ címzett vendégülében (Kis-uj-utcza) Kovács József szabó üzletében (Teleki-utcza) a működő tagoknál és este a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor.

— Megjűresedett alapítvány helyek a Ludoviceumban. A honvédelmi-miniszter megküldötte a városi tanácshoz a Ludovica honvéd tisztképző akadémián 1892/93 tanév elején betöltendő 9) helyre vonatkozó pályázati hirdetményt azon megjegyzéssel, hogy a folyamodványokat május 15-ig kell a miniszteriumhoz benyújtani. A megűresedőhelyek között van három a melyekre Debreczen sz. kir. város bemutatási joggal bír. Egyik a város alapítványi helye, a másik kettő pedig az andaházi Szilágyi Mihály féle alapítványon van. A tanács rövid idő múlva hivatalosan is közhírré teszi a pályázati hirdetményt.

— Iskolai egészségügy. A helybeli kir. főreáliskolában egészségügyi szemlét tartottak tegnap délután Fazekas Sándor igazgató és dr. Bruckner Ernő, az iskola orvosa és egészségtanára. Ezuttal az összes tantermet, azok berendezését, valamint a melléképületeket vizsgálták meg behatóan, különös figyelemre méltatva az iskola-épület szellőzési, vilá-

gitási és fűtési viszonyait. — A tanuló ifjúság egészsége érdekében történik, ha ilyen szemlék gyakorta ejtetnek meg.

— Debreczen n. létai vasut. A kereskedelemügyi miniszter a m. kir. államvasutak debreczeni állomásától kiágazólag Nagy Létáig tervezett helyi érdekű vasut közgazgatási bejárását Lakatos Aladár miniszteri titkár vezetése alatt elrendelte. A bejárás április 11-én kezdődik Debreczenben; összejvet-l helye a városháza nagy terme d. e. 9 órakor. A tárgyalásra meghívandók Debreczen város és Hajdu vármegye törvényhatósága és M. Pércs község. Ápril 12-dikén H. Pályiban folytatják a tárgyalást, hová meghívandók Biharmegye törvényhatósága, H. Pályi, Sáránd, Bagos és Monostor Pályi községek. A bejárás Nagy Létán ér véget apr. 13-án: id. meghívandók Biharmegye törvényhatóságán kívül Nagy Léta és Vértés községek.

— A márcziusi városi rendes közgyűlés tárgyait a tanács holnap kezdi előkészíteni. — A közgyűlés ideje még nincsen megállapítva; de valószínűleg 24-dikén lesz.

— Csathó Ferencz, a debreczeni kir. itélő tábla egyik tanácselnöke, a Pesti Napló értesülése szerint a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék elnöki állására van kiszemelve.

— A debreczeni kereskedelmi akadémia ifjúságának dal és zenekara, mint már említettük, 1892. évi Márczius hó 26-kán a „Margit“ fürdő disztermében az akadémiai segélyző egyesület javára háziyas jellegű s táncczal kapcsolatos zártkörű dal és zene estélyt rendez, a meghívókat már szétküldte. A rendezőség a következő: Bayer István, Fekete Zoltán, Kandel Odön, Oszvald Béla, Tisztavári Dezső Gyene Aladár, Kiss Nándor, Papp Béla, Alexi Pál, Fehér Emil, Matlaskovszky Károly, Reiter György, Beke Károly, Gasparik Odön, Lux Dezső, Patzauer Artur, Zivuska Ferencz, Mayer Jenő, Ságaly Gyula, Csipkés Károly, Kacsó Ferencz, Pallay József, Straznický Béla, Stuller Béla, Ellenbogen Sámuel, Horváth Mihály, Maurer Géza, Stern Andor, Bodnár Géza, Jónász Gyula, Molnár Imre, Suchán Elemér, Faludy István, Kardos László, Rásó János, Szuhányi Tibor. Az estély kezdete 8 órakor. Beléptidij személyenként 1 frt. Felülfizetések köszönettel s hirlapilag nyugtáztatnak. Az estély műsora következő: 1. Akadémiai induló Czapek Pétertől, előadja a zenekar. 2. Ugyan édes... Nikolics Sándortól, előadja a dalkör. 3. A honvéd ö vegye. Arany Jánostól, szavalja Martinek Ferencz. 4. Legenda Jüttner-től, előadja a zenekar hat tagja. — 5. Mazurka, Zsaskovszky F.-től, előadja a dalkör. 6. Magyar nóták előadja a zenekar négy tagja. 7. Szeretem a nőket, Szentpéteritől, szavalja Kandel Ö. 8. Téli regge, Sarotól, előadja a zenekar négy tagja. 9. Isten adj... Huber Károlytól, előadja a dalkör.

— Dr. Török József holnapi jubileuma igen fényesnek ígérkezik. Társadalmunk e kiváló nagyérdemű alakja iránt széles körökben készülnék kifejezni az elismerést és hozzájárulni az ünnepély sikeréhez. A társas vacsorán az ünnepelt minden tisztelője (és nem tisztviselői, ahogy tegnap sajtóhibásan közöltük) részt vehet, sőt az orvos-gyógyszerész egyeslet kéri, hogy itt is minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

— A debreczeni gazdasági egyesület 25 éves jubileumára 4000 frt. segélyt kért a várostól. A gazdasági bizottság már előbb a segély megadását mellétt nyilatkozott, tegnap a jog és pénzügyi bizottság is véleményezte a 4000 frt. megadást.

— Menetidijszállítás a depr. h-nánási vasuton. A h-nánásiak nem voltak megelégedve azzal a személydijszabással, mely február 1-jén lépett életbe Debreczen és H-nánás között. Azt mondták rá, hogy ők a zónadijszabással tulajdonképen semmit se nyertek. Deputatiót indítottak tehát Baross Gábor kereskedelemügyi miniszterhez, kérve őt, hogy Nánásra nézve is állítson fel előnyös dijszabást. A küdöttség já-

rásának volt is eredménye, mert ime a m. kir. államvasutaktól nyert értesülés szerint folyó hó 20-tól kezdve Hajdu-Nánás és Debreczen vásártér állomás, továbbá Hajdu-Nánás és Nyulas megállóhely közötti menetdíjak a távolsági forgalom III. vonalszakasza helyett a II-ik szerint azaz a személyvonatoknál az I. osztályban 1 trt, II. osztályban 80 kr. és a III. osztályban 50 kr. fognak beszédeni.

— Szeut Kleofás, mily karaván! Nagy szenzációt keltő felvonulás volt tegnap a kórház felé. Három cigány egy talyigába fogva cipelt magával egy ronda, piszkos cigány leányt. A kordélyt a purdék egész serege vette körül, a kik segítettek óbegatni a három cigánynak. A menet meg-megállt, abban hagyván a sirást, hogy ihassék egy kis pálinkát. Midőn már ittak, újra kezdték a fajongást, aztán megint ittak és így tovább. A furcsa karavánnak sok nézője akadt, s az érdeklődők megkérdezték, mi járatban vannak a locsakos Esmeráldával. Erre előadták nagy sirákozás közt, hogy a kórházba viszik. Egy úri ember azt mondta, hogy ilyen iszonyu piszkosan nem veszik be a leányt a kórházba, fűzőszék meg előbb. A cigányok erre előadták, hogy a beteg attól az „ismeretlen micsodától“ azonnal meghalna, mert annak testét még soha sem érte víz. Meg aztán ők sem igen szeretnek a vízzel foglalkozni. Ezt megint megmutatták azzal, hogy újra hozzá láttak a pálinkázáshoz. Így jutottak el a kórházba nagy nép csődület között.

— Ártézi kutak furása állami vezetés mellett. Békés vármegye amint ezt annak idején már megirtuk — körlevélben megkereste a törvényhatóságokat, hogy pártolják a kormányhoz intézett azt a fölterjesztést melyben az ártézi kutaknak az Alföldön való elterjesztése iránt kérelmez. A békésmegyeiek ugyanis az iránt kérvényeznek, hogy az állam díjmentesen szakértőket bocsásson mindazon községek rendelkezésére, amelyek ártézi kutakat akarnak furatni, hogy az ingyenes vezetés folytán a községeknek az ártézi kutak készítése csupán az előállítási költségbe kerüljön és ne legyenek kénytelenek gyakran nagy összegeket fizetni nyerteskedő magánvállalkozóknak. A tanács ezt a megkeresést kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak, mely tekintve a megkeresésben foglaltaknak a közegészségügy fejlesztésére nagy horderejét, azt pártolásra érdemesnek nyilvánította.

— Találtatott egy pénzes tárcza két zálogcédulával — igazolt tulajdonosa az eső kerületi kapitányságnál veheti át.

— A vláglátott ember. S m u c h Mihály mármaroszigeti ember sok mindenféle módon próbálta a világot. Volt a Szent-Földön, Kisázsában, Konstantinápolyban, Bukarestben, de s-hol sem szuperált ueki a szerencse. Végre is viszakerült Debreczenbe, ahol már odáig volt, hogy kényszerülevelet kéltt kéri a mivel haza vigyék Mármaros-Szigetre. A rendőrség megadta neki s a világlátott ember már utban van hazafelé.

x Fényes Mór mai hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

— Nőegyleti bál. Szombaton este tartotta meg a szoboszlói nőegylet — az ótani dalárda közreműködésével — a farsangról kimaradt bálját. Es elmondhatjuk hogy nem vallotta kárát a késedelemnek, mert olyan szép közönség régen gyűlt össze Szoboszlón egy-egy táncmulatságra. Ugy, hogy a bál ugy erkölcsi mint anyagi tekintetben fényesen sikerültnek mondható. A város intelligenciája — a gyászoló családok kivételével — csaknem teljes számban ott volt. Ott láttuk az asszonyok között: Adler Farkasné, Adler Samunét, Agárdi Lajosné, Berényi Gábornét (Debreczen) Dr. Czeglédy Mihályné, Czeglédy Antalnét, Cseke Gábornét, Erdei Pálnét (Debreczen) Fogthüvy Jánosné, Gáti Jánosné, öz. Hözyes Lászlónét, Káldy Imrénét, Kiss Györgynét, Kúty Adorjánét, dr. Malatinszky Józsefnét, Mandel Sámuelné (Kaba) Márton Lajosné, Róth Lajonét, Rác Gábornét, dr. Simon Gáspárnét, Sturcz Jánosné, Szivos Géznét, öz. Tury Jakabné Varga Mártonné, Leánvok: Berényi uóvrek, Cseke Ida, Chepelle Zsuzsika, Gáti Eszti, Káldi

Irma, Márton Juliska, Nagy nővérek, Pozsár Eszti, Rác Ilona, Rác Mariska, Róth Etelka, Soós Amália, Zsigmond Ilona, stb., stb.

— **Sternischa János volt debreczeni gépgyáros** bünpörében egy heti tárgyalás után szombaton mondott ítéletet a bpesti büntető törvényszék. Ligetkuthy Iván kir. ügyész a vég-tárgyalás adataiból nem látja bizonyítottnak a vádlott bűnösségét, minek következtében a vádat teljesen elejtette. Annál nagyobb buzgalommal igyekezett fenntartani a vádat Polonyi Géza, a magánvádló Király Péter képviselője, a ki két órán át tartó beszédben bizonyította, hogy a vádlott bűnös az okirathamisításban és hamis tanuszerzésben. Vaisz Sándor dr. védő Sternischa ártatlanságát igyekezett kimutatni, miközben „rágalom“-nak nyilvánította a Polonyi által felhasználta ama hiresztelést, hogy Sternischa felbérelt valakit egy biztosított gépének felgyújtására. Polonyi Géza azonnal közbevetéssel és kérte az elnököt, hogy szolgáltasson neki elégtételt a „rágalom“ kifejezésért. Mire Vaisz Sándor kijelentette, hogy ezt a kifejezést arra értette, aki a hamis hírt szélnek eresztette. A törvényszék ítéletét este fél 9 órakor hirdette ki az elnök. E szerint a bíróság, dacára annak, hogy a kir. ügyészség a vádat elejtette, a magánpanaszos vádindítványa alapján bűnösnek mondta Sternischát a 3900 forintos váltó meghamisításában és ezért öt két évi fegyházra ítélte. A hamis tanuszerzés vádját alól Sternischát fölmentették. A kir. ügyész és a védő a vádlott javára a magánpanaszos a vádlott terhére felbevezetett.

— **Móricz Pál birtokainak árverése.** Móricz Pál csödtömegéhez tartozó ugynevezett panti-pusztá, mely Marcziháza község határában van pénteken lett Nagyszalontán a kir. járás-bíróság mint telekkönyvi hatóságnál elárverelve. Az árverés nagy érdeklődés között folyt. Tényleg árvereltek: Gr. Bethlen Aladár, Schwarz Jakab, Szemere Huba országgyűl. képviselő és Szemere György gálszécsi birtokos Sántha István és pestmegyei tapió-szelei lakos földbirtokos palotási Világhy Nándor. Az árverés délre befelveztetett és a birtok 230,000 forintban ütöttett le Világhy Nándorra. Az ingatlan oly magas árban ment el, hogy alig remélhető utóajánlat beadása. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a nagy bajori birtok, melyet a debreczeni kollegium is szeretett volna megvenni, május 31-én és a budapesti ház május hó 16-án fog bírói árverésen eladatni.

— **Debreczeni ingatlanok forgalma** a törvényszék telekkönyvi osztályánál. Szűcs István veszi Bakóczy István ondódi földét 500 frtéért. — Gyökös János és társai veszik Nagy Ferencz és társai vargakerti szőlőjét 870 frtéért. Hegedüs István és neje Simai Barta veszik Jándi János darabos utcai 1013 sz. házat ondódi földével 1845 frtéért. Kozstin Jánosné Kovács Mária veszi Botos András csapó-kerti szőlőjét 160 frtéért. Papp Albert és neje Kun Ida veszik Debreczeni Andrásné Kis Zsuzsanna újkerti szőlőjét 900 frtéért. Tamás Jánosné Csányi Mária veszi Tamás Julián Zöld Józsefné cser-utcai 2352 sz. háza és ondódi föld 1/2 illetőségét 325 frtéért. Nagy József veszi Szabó Józsefné Papp Sára ondódi földet 580 frtéért. Kovács Eszter veszi Kovács Sándor libakeri földét 125 frtéért. Monoki József veszi Batogh József és neje Boldog Julianna csapó-kerti szőlője egy részét 100 frtéért. Barta István és neje Tar Sára veszik Nagy Józsefné és társai kétmalom-utcai 882 sz. háza és földje illetőségét 700 frtéért. Nagy János és neje Turi Julianna veszik Trázy László újföldét 1200 frtéért. Zabos Péter és neje Buglyó Katalin veszik Dankó Mihály és neje Lip-tai Erzsébet ondódi földét 950 frtéért. Laboncz János és neje Gulyás Julianna veszik Burai Jánosné Gulyás Zsuzsanna újföldét 2000 frtéért. Söke Sándor és neje Szabó Zsuzsanna veszik Szabó István és neje Somossi Sára csapó-kerti szőlőjét 300 frtéért. Sipos Péter és neje Söke Sára veszik Nagy György homokkerti szőlőjét 450 frtéért. Bagossi József és társai veszik az Ipar-egyesületi takarékos és hitelintézet hatvan-utcai szőlőjét 800 frtéért. Özv. Horváth Jánosné Kis Julianna veszi Balló József és neje

Czina Julianna csapó-kerti szőlőjét 255 frtéért. Bóger Jenő és neje Fischbein Mariska veszik Borsai Sámuel Széchenyi-utcai 1780 sz. házat 8250 frtéért.

Irodalom—művészet.

Magyar Paedagogia. E czímen jelent meg az újonnan alakult nagy hivatású egyesületnek a „Magyar Paedagogiai Társaságnak folyóirata Dr. Csengeri János egyetemi magántanár városunknak e tudós fia szerkeszti a folyóiratot, mely kiterjed a tanügy egész mezején feltűnő minden jelenségre, tehát a nép. közép és felső oktatásra egyaránt. — Mindjárt az első számnak cikkei ilyen értelemben vannak összeállítva; az alsó fokú tanügygel, foglalkozik György Aladár „A kisdudóvó ügy reformja czímen, továbbá Malnai Mihály, a ki a népi iskolai irodalmi oktatásról szól és Veredy Károly a ki a fővárosi elemi oktatás fejlesztéséről értekezik; a középiskolai tanügyre vonatkozik Kardos Albertnek „A latin nyelv nemzeti hivatása czímű és Demeczky Mihálynak a porosz középiskolák tanítási tervéről szóló cikkei a felsőbb oktatás körébe vágnak a következő dolgozatok: a Marczali Henriké, a ki a hivatalképességről és vizsgálatról értekezik, a Radó Vilmosé, a ki tanítóképzésünk bajait sorolja elő, a Harrach Józsefé, a ki a zenetanár képzés ügyében szól a fel és Csengeri Jánosé a ki a német tanárképzés reformját ismerteti. — Az első füzet érdekes és gazdag tartalmát a közoktatási tanácsról szóló tudósítás továbbá kritikai és egyes rovat zárja be.

— **A „Vasárnapi ujszó“** márczius 3-diki száma 29 képpel, a következő tartalommal jelent meg: „A francia új miniszterium.“ (Loubet, a francia új miniszterelnök arcképevel.) — „1848. márcz. 15.“ Költemény Endrődy Sándortól. (Roskovicz Ignác és Cserna Károly rajzával.) — „A hős leány.“ Tóth néprománcz. Schöpflin Aladártól. — „Nappali színjátás.“ Szinész történet. Irta Zöldi Márton. — „Talpas tótok.“ (Képekkel) Feszty Árpádtól. — A Kongo vidék emberevő lakosai. Westmark Tivadar uti élményei Közép-Afrikában. (7 képpel) — „Az 1892-iki nagy háború.“ — „Jövendőlés.“ (3 képpel: 1. Salisburi beszéde az angol felső házban; 2-3. A sardiniai tengeri ütközet — „Rossini“ (arcképpel) id. Ábrányi Kornéltól. — „Gróf Csáky István“ (arcképpel.) — „A nők a jövő háborúban.“ — Végző egy irodalmi ügyben.“ — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyetemek; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes heti rovatok, — Ezeket kivül a Vasárnapi Ujszó e heti száma „A felvidéki inség“ czim alatt külön mellékletet tartalmaz, melyen Mikszáth Kálmánnak „Eheznek a tótok“ és Majláth Bélának „A felvidékről“ című cikkeit közli nyolcz képpel, melyek az inséggel sújtott vidékekre s azok lakosságára vonatkoznak.

A fonográf.

(Egy asszonyka levele a kereskedelmi miniszterhez)

Kegyelmes Uram!

A napokban értesültem arról, (valami technikai lapból) hogy Kegyelmességed, miután a telegrafon és telefonon semmi javítani valót sem talál már, — az órákra és a fonografra vetette szemét és különösen ezt az utóbbit akarja tökéletesíteni és forgalomba hozni.

Megdöbbenve, rémülten olvastam ezt a hírt.

Minden szentekre kérem önt, kegyelmes uram ne tegye ezt és mondjon le erről az eszméről! A fonográf felette módon veszélyes és kegyetlen találmány, különösen ránk, asszonyokra nézve, És alapos a gyanum, hogy a beszélőgép egész gondolata és tervezegete csakis egy féltékeny férj agyában fogamzhatott meg, hogy míg ő távol van, budoárja csendjében és zárt ajtó mögött, kivel és mit beszélget a felesége?

Hogy meglágyítsam az ön vas szívet és könyörületre bírjam, elmondom önnek, hogy minő szörnyen kényes és kellemetlen helyzetbe hozott már egy izben engem ez az ördögös gép mely olyan kérélhetetlen ellensége az asszonyi — slamasztikának! (Nem találtam rá jobb szót. Bocsásson meg érte!)

... Az eset körülbelül három év előtt történt.

A férjem, a ki kereskedő, elutazott, s mikor harmadnap este visszatért, kikelt ábrázattal, dult vonásokkal rohant be hozzám az ebédőbe, a hol éppen a vacsorát találtam fel. (A kedvencz ételét főztem.)

Mosolyogva léptem eléje és enyelegve gyégeden kérdeztem:

— Mi lelt, édesem?

Hörögve válaszolt s szeméit forgatta:

— Menjen szemeim elől! ... Mindent tudok!

Kaczagnom kellett.

Mindent? ... És mi az a minden?

Szint elkékült a dühtől, a mikor felelte:

— Engem nem ámit el azza! a kaczagással! ... Bizonyítékaim vannak!

Ezzel sarkon fordult, s kifutott a szobából. Néhány pillanat múlva azonban visszatért újból. A kezében valami masinát szorongatott, melyet az asztalra csapott le.

— Ez fonográf, — rikácsolta, — Érti asszonyom, fonográf, a melyet a boudárja ablakfüggönyei mögött rejtettem el! ... Hallgassa csak miket beszél!

És csavarni kezdte a masinát, mely a legnagyobb egykedvűséggel a következő, vékony és vastag hangon folyó párbeszédet mesélte el:

Vastag hang: Csakhogy végre egyedül vagyunk!

Vékony hang: Bizony ideje már!

Vastag hang: Az ember nem is ölelkezik a kedvére!

Vékony hang: Még csak egy csókocskát sem válthat! ...

Csupp! Csupp! Csupp!

Vastag hang: De hiszen nem tart már soká!

Vékony hang (busan): Régen hallom én már ezt!

Vastag hang! Hja! Nem tehetek róla! ...

Az az utálatos majom nem akar elpusztulni!

Vékony hang: Pedig rosz bórben van!

És semmi szükség sincs rá! ... Mennyivel különb legény vagy te!

Csupp! Csupp!

(— Hallja, asszonyom, hallja sziszegte közbe a férjem.)

Vastag hang: Nem szabad, hogy egy felévnél tovább éljen! ...

Vékony hang: Nem!

Vastag hang: Akkor aztán új csákót vesznek ... A bluzra meg rávaratom a harmadik csillagot, és álló, megyünk a paphoz!

(— Tehát főhadnagy — dönyögte a férjem.)

Vékony hang: En meg elkérem az asszonyom fekete selyem ruháját és úgy fogok kinézni, mint egy gróf kisasszony!

Hirtelen kacagni kezdtem;

— Tehát ezt fedezte ön fel? — kérdeztem férjemtől. — Ez az, ami dühbe hozta? Hát nem vette észre, hogy ez a Terezi hangja, a szobalányé? A tüztöltőjével beszélgetett a, haszontalan és az — én budoárombau! ...

— A szobalány rutul le volt leplezve — és elkergettetett.

De kérdem, kegyelmes uram, hogy ez a cselszövő gép nem leplezhetne-e le bennünket is éppen így.

Es akkor a fonografnak nagy hasznát fogják venni a kereskedők — irodájukban, de még nagyobb kárát fogják vallani — otthonukban!

Ezért az égre kérem önt, Miniszter ur, ne reformálja a fonografokat!

Bámuló hive:

Z.—né.

JELENTÉS.

Külföldön bevásárolt árukkal
női divat termemet
 a legújabb divatu párisi és külföldi
női és gyermek kalapokkal

fejdiszkekkel, párisi virágokkal, legújabb fátyo-
 lokkal és minden e szakmába vágó hozzá-
 valóval dusan felszereltem, midőn ezt a nagy-
 érdemű hölgyközönségnek becses tudomására
 hozom, bátran merem állítani, hogy üzletem
 e szakmában külföldi gyárosokkal versenyez,
 amennyiben ugy ocsóság, mint divat s izlés
 tekintetében azokat felülmúlja.

Nálam **női kalapok 2 frttól**
egész 30 frtig kaphatók, tehát
 minden tekintetben bármely nagy igényeknek
 is megfelelhettek.

Egyszersmind van szerencsém értesíteni
 a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemben
 mind-nféle gyászkalapok a leggyorsabbau
 olcsón s izlésesen elkészíttetnek.

Magamat becses pártfogásába ajánlva
 maradok teljes tisztelttel

EMERICH ARNOLD

női divat terme, dr. Ujfalusi-ház,

Székelyhidon a főtéren
egy bolthelyiség
rőfös és rövidáru czikkekre
kiadó.

Ugyanott a teljes felszerelés
állványok, árupadok stb.
jutányos árban eladó.
 Czím a kiadóhivatalban.

328. K.
 1892.

Hirdetés.

Balmaz-Ujváros tulajdonát képező
 vásárvám s-edési jog folyó hó 23-án,
 délelőtt 9 órakor, sikertelenség esetén
 folyó hó 27-én délelőtt 9 órakor a köz-
 ségháza nagytanácsstermében nyilvános
 árverés n 208 frt 02 kr. kikiáltási ár
 mellett a többet ígérőnek az 1892. évi
 ápril 4-ik napjától az 1895 évi ápril 3-ig
 terjedő három évre haszonbérbe adatik.

A feltételek megtekinthetők addig
 is a jegyzői irodában, különben a sze-
 dendő díjakat a 6430/882. szám alatt
 jóváhagyott árszabás szabályozza, mely-
 től csak annyi eltérés van, hogy vásár-
 vám e község és határán lakóktól nem
 szedhető.

Balmaz-Ujváros, 1892. mártius 10.
Kaszás József, Györfi István,
 főjegyző. főbíró.

Utczai lakás

kiadó május 1-re

nagy-utcza elején az 1708. sz. emele-
 tes házban és Széchenyi-utczán 1812.
 sz. a.

Az Ondódon 10 hold föld eladó. Széchenyi
 utca 1812. sz.

1998.
 1892.

Árverési hirdetés.

Debreczen város közönségének törzs-
 guiyájából kisclejtezett 3 drb hágó és 9
 drb 2 éves bika, 1892. márczius 29 én
 reggeli 8 órakor a heti vásárban árve-
 rés utján el fog adatni.

Debreczen, 1892. márczius 12.

A városi tanács.

Lóheremag,
luczernamag.

Arankamentesen tisztított és a Bu-
 dapesti magvizsgáló állomás által
 arankamentesnek nyilvánított
 minőségben. Valódi oberndorfi
répamag, bükkönymag,
 jutányos áron kapható

Klein Vilmos

magkereskedésében Szatmáron.
 Számos uradalom és nagybirtokos
 elismerő levele rendelkezésre áll,
 mintákat és árjegyzéket bérment-
 ve küldök.

151.
 Az
 „**ISTVÁN**” gőzmalom ársul t
 örleményének
ÁRJEGYZÉKE
 saját raktárában.
 Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott
 általános magyar malomgyűlésen megállapi-
 tott s 1887. évi június 1 én életbe lépett
 eladási, fizetési és szállítási módozatokra
 vonatkozó egyezmények szerint.
 Kötelezettség és engedmény nélkül kész-
 pészfizetés mellett.
ZSÁKKAL EGYÜTT.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kí/
B. Szinte " aprószemű.	18 20
C. Királyliszt	17 60
1. Lángliszt kivonat	17 60
2. 1-ső rendű zsemlyeliszt	17 20
3. Zsemlye liszt	17.-
4. 1-ső rendű kenyér liszt	16 60
5. Közép kenyér liszt	16 40
6. Kenyér liszt	16 20
7. Barna kenyérliszt	15.80
8. Takarmány liszt	14 20
11. Finom korpa zsákkal	9 60
11. " " zsáknélkül	5 -
12. Durva korpa zsákkal	4 80
Csirke " buza " zsáknélkül	4.80
" " " " " " " " " " " "	4 60
A zsákok sul-tartalma teljsulyt tisztasá- nak véve.	
A. B. 0-6 számig	85 kilo
7. és 8. szám	70 "
11. 12,	50 "
Debreczen, 1891. jan. 27.	

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár
 részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-ÚT.
 Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. Fiók-raktár: KEREPESI UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjjakkal kitüntetett
 szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék.
 mélyítő- és egyetemes aczél-ekék,
 eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
 egyvasu ekék.
 talajmivelő-eszközök,

valamint
 Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek.
 Takarmánykészítő gépek, darálók örlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek.
 Eredeti amerikai kévokötő és marokrakó arató gépek és fűkaszáló-gépek szállítható
 mezei vasutak stb.

Mntaraktár, TRNKA FERENCZ urnál.
 Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb áruk. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Új posztóraktár!

Tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az egész országban oly nagy hírnévnek örvendő

BRASSÓI GYAPJUPOSZTÓKBÓL

a közelgő tavaszi idényre nagy választékú raktárt rendeztünk be azokat a valódi tiszta gyapju minőségben igen olcsón árusítjuk el.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsater.
Mintákat kívánatra készséggel küldünk

ad. 291. eln.
1892.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságánál a segéd állatorvosi állás üresedésébe jövén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A segéd állatorvos fizetése:

1. Kézpénzben 650 ft.
2. Lótarási átalány 150 ft.
3. 4 hold kaszáló a Hortobágy pusztán.
4. Nyáron a Hortobágy pusztán, — télen a csődörös epreskertben természetbeni lakás.
5. Téli időszakban 2 lóra széna illetmény.

A kik ezen állásra pályázni óhajtanak, felhivatnak, hogy az 1888. évi VII. t. cz. 117. és 118. § aiban meghatározott képesítéseket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi márczius hó 29-én, d. u. 5 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtsák be, mivel a határidőn túl beérkezett folyamodások tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1892. Mártius 5.

Főispán ur megbízásából

Simonffy Imre

kir. tanácsos, polgármester.

"Nincs többé fejfájás"

D. Götze
MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyoldalt, ideges rheumaszerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb eredménnyel használtott, mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta 1 doboz ára használati utasítással 2 ft., 1 kis próba-doboz használati utasítással 1 ft., Eredetiben

kapható csakis egyedül Fáykis József „nagy-Kristóf”-hoz címzett gyógyszer-tárában Budapesten, továbbá Török Józsefnél, király u. 12. Debreczenben Dr. Rotschnek Emil — Tamássy Béla Balázs Odén és Tóth Béla gyógyszerész uraknál is kapható. (2)

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek,

2171

1892. tsv.

Hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a Debreczen Füzes Abonyi és Ohát-Polgári helyi érdekű vasut számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíneire következő határnapok tüzetnek ki, Balmaz Ujváros nagyközségre nézve 1892. évi Május 6. reggel 9 óra, a debreczeni vásártéri állomáson. Sz. kir. Debreczen város területére nézve ugyanezen 1892. évi május 6-nak délelőtt 9 órakor, szintén a debreczeni vásártéri állomáson.

Az érdekelt felek felhivatnak, miszerint netalán észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás, és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgáltságok jogosságok iránti kifogásaik tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok akik a fentebbi határozatokban a Debreczen Füzes Abonyi Ohát Polgári helyi érdekű vasut számára kisajátított területekért járó, és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak, — ezeket **1892. évi Május 14-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál bizonyosabban bejelenteni, minthogy a később jelentkezők észrevételeire, és igényei semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak, és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek a nevére, és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, bekebelezett, vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területtől hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintethető.

Kelt Debreczenben a kir. tszék mint tkvi hatóságnál 1892. Márczius 10.

Nagy Károly

kir. tszéki bíró.

Gácsi gyártmány.

A hazánkban annyira kedvelt **honi gyártmányt** én is beszerezni óhajván, külföldi utamból hazatértemben meglátogattam a **gácsi posztó gyárat** és férfi szabó üzletemet annak gyártmányaival láttam el, úgy hogy ezentul m. t. megrendelőimnek

hazai és külföldi gyapjuszövetekkel szolgálhatok.

Szabó műhelyemben

folyton egy elsőrangú szabász van alkalmazva s így **szabó üzletem** a legkényesebb igényeket is képes kielégíteni.

Csak egy próba megrendelés meggyőzött mindenkit, hogy a nagy gyarakkali összekötetésemnél fogva **a legjutányosabb árak mellett** nálam a legszebb és legjobb szabású **férfi öltönyök készülnek.**

Egyszermind van szerencsém a n. é. közönségnek

kész- férfi és gyermekruha

raktáramat ajánlani,

mely között vevőim azon megbecsülhetetlen előnyben részesülnek, hogy roppant nagy raktáram több mint fele

saját szabó műhelyemben

készült árukkal szolgáltatnak ki, s így természetesen tetemesen olcsóbb árban árusítom azokat és a verseny a fővárosi üzlegekkel is bátran kiálom.

Teljes tisztelettel

FÉNYES MÓR

DEBRECZEN, Miklós-utca sarkán
a megyeházzal szemben.